

Περιεχόμενα

Πρόλογος	13
1 ^ο κεφάλαιο – Ομιλητές και κοινότητα. Σύγκλιση και διάχυση	17
2 ^ο κεφάλαιο – Γλωσσική διαφοροποίηση	21
2.1. Γλώσσα – διάλεκτος – ιδίωμα	21
2.2. Αίτια δημιουργίας των γλωσσικών ιδιωμάτων	23
2.3. Η αμοιβαία κατανόηση των ομιλητών	27
2.4. Γλώσσα, διάλεκτος και προφορά	29
2.5. Γεωγραφικά γλωσσικά ιδιώματα και συνεχή	31
2.6. Κοινωνικά γλωσσικά ιδιώματα και συνεχή	34
2.7. Αυτονομία και ετερονομία	40
2.8. Ausbau και Abstand γλώσσες	43
3 ^ο κεφάλαιο – Διαλεκτολογία και έρευνα	47
3.1. Σύντομη ιστορία της διαλεκτολογίας	47
3.2. Η σύγχρονη διαλεκτολογία	52
3.3. Η διαλεκτολογία στην Ελλάδα	54
4 ^ο κεφάλαιο – Μέθοδοι έρευνας των διαλέκτων	59
4.1. Μέθοδοι έρευνας της γεωγραφικής διαλεκτολογίας	60
4.1.1. Το ερωτηματολόγιο	60
4.1.2. Γλωσσικοί χάρτες	63
4.1.3. Η επιλογή των ομιλητών (πληροφοριοδοτών)	66
4.2. Μέθοδοι έρευνας της αστικής διαλεκτολογίας	70
4.2.1. Σχεδιασμός (προγραμματισμός) της έρευνας	71
4.2.2. Προκαταρκτική έρευνα και βιβλιογραφική ενημέρωση	72

10	<i>Εισαγωγή στη σύγχρονη διαλεκτολογία</i>	
	4.2.3. Επιλογή των ομιλητών	72
	4.2.4. Συλλογή γλωσσικού υλικού	76
	4.3. Γλωσσικές μεταβλητές	78
5°	κεφάλαιο – Η «κοινή» γλώσσα	79
	5.1. Από τις διαλέκτους στην «κοινή»	79
	5.2. Από την κοινή στην επίσημη πρότυπη γλώσσα	87
	5.3. Κοινωνική γλωσσική διμορφία	95
6°	κεφάλαιο – Διαλεκτολογία και γλωσσολογία	101
	6.1. Διαλεκτολογία και φιλολογία	102
	6.2. Δομική διαλεκτολογία	104
	6.2.1. Αλυσιδωτές φωνητικές μετατοπίσεις και φωνολογικές συγχωνεύσεις	107
	6.3. Γενετική-μετασχηματιστική διαλεκτολογία	116
7°	κεφάλαιο – Κοινωνική διαφοροποίηση και γλώσσα	123
	7.1. Γλώσσα και κοινωνική τάξη	123
	7.2. Γλωσσικό ύφος και επίπεδα ύφους	128
	7.2.1. Γλωσσικό ύφος	129
	7.2.2. Επίπεδα ύφους	131
8°	κεφάλαιο – Γλώσσα και φύλο	137
9°	κεφάλαιο – Κοινωνικά δίκτυα και κοινότητες πρακτικής	141
	9.1. Κοινωνικά δίκτυα	142
	9.2. Κοινότητες πρακτικής	146
10°	κεφάλαιο – Γλωσσική διαφοροποίηση και γλωσσική αλλαγή	151
	10.1. Η μελέτη της γλωσσικής αλλαγής	152
	10.2. Φαινομενικός χρόνος και γλωσσική αλλαγή	152
	10.3. Η ηλικιακή κλιμάκωση της γλώσσας	154
	10.4. Πραγματικός χρόνος και γλωσσική αλλαγή	158
	10.5. Ο ρόλος του «φύλου» στις γλωσσικές αλλαγές	160
11°	κεφάλαιο – Όρια των γλωσσικών ιδιωμάτων και ισόγλωσσα	165
	11.1. Ισόγλωσσα και ετερόγλωσσα	168
	11.2. Εστιακές περιοχές – δέσμες ισόγλωσσων – μεταβατικές ζώνες	175

Περιεχόμενα	11
11.3. Υπολειμματικές περιοχές	178
12 ^ο κεφάλαιο – Αλληλεπίδραση κοινωνικής και γεωγραφικής γλωσσικής ποικιλότητας και χαρτογράφησή της	181
13 ^ο κεφάλαιο – Ερμηνευτικές προσεγγίσεις της διάδοσης των γλωσσικών νεοτερισμών στο γεωγραφικό και κοινωνικό χώρο	185
14 ^ο κεφάλαιο – Θάνατος γλωσσών και ιδιωμάτων	191
14.1. Τύποι θανάτου γλωσσών και ιδιωμάτων	192
14.2. Αίτια θανάτου μιας γλώσσας	194
14.3. Μοντέλα ερμηνείας του θανάτου μιας γλώσσας	196
14.4. Επίπεδα δομής στην πορεία προς το θάνατο μιας γλώσσας	197
14.5. Κατακλείδα	201
15 ^ο κεφάλαιο – Νεοελληνικά γεωγραφικά ιδιώματα. Σύντομη επισκόπηση	203
15.1. Εισαγωγικά	203
15.2. Μελέτη των νεοελληνικών γεωγραφικών ιδιωμάτων	207
15.3. Ταξινόμηση των νεοελληνικών γεωγραφικών ιδιωμάτων	208
15.4. Διαλεκτική διαφοροποίηση του ελλαδικού χώρου	218
Επίλογος	223
Βιβλιογραφία	227
Ευρετήρια ονομάτων και όρων	235